

Whiskyprovning den 24.3 2006 – utdrag ur protokoll

Tema: är det någon större skillnad på olika årgångar av samma whiskymärke?

Den planerade provningen fick justeras något. Idén var att prova sorterna parvis. En av Mannarna hade dock förhinder och det är svårt att bilda jämna par av fem sorter. Två av paren fanns med, **Talisker** 10 resp. 18 år, samt **Balvenie** 10 resp. 21 år (portwood). Planerade Glenlivet i tvenne åldrar kom att utgå och ersattes med inte föraktliga **Caol Ila**, 12 resp. 18 år.

Provningen skiljde sig något från det vanliga, eftersom vi faktiskt provade sorterna två och två. Tanken var ju just att jämföra. Vi konstaterade inledningsvis att man från destillerierna tydligen håller hårt på att marknadsföra sina sorter på ett enhetligt vis. Alla tre hade likadana flaskor för sina båda sorter; naturligtvis var etiketterna inte identiska, men väldigt snarlika.

Vi startade med **Balvenie** och inledde med slutsatsen att utseendet var ganska lika. Möjligen var den dyrare, Balvenie portwood 21 år, något lite mörkare i tonen. Även doften skiljde sig väldigt lite. Kanske kunde en viss vaniljdoft märkas i 10-åringen. Något lite skillnad i smaken kunde förnimmas. En röst antydde att 10-åringen var både kraftig och mjuk, någon annan att 21-åringen hade större komplexitet – och det hade den nog. Viss sötma kunde märkas i båda, även om vi inte var helt överens om var den var mest påtaglig. Eftersmaken var som förväntat något kortare i den yngre. Balvenie tyckte vi kunde fungera bra som avec. Vår slutsats blev, att skillnaden mellan de båda var betydligt mindre än vad prisskillnaden sade; nästan det dubbla för 21-åringen (även om 10-åringen inte lär finnas på systemet just nu i alla fall). Båda gillades i hög grad.

Nästa i ordningen var **Talisker**. Då utseendet skulle jämföras, framkom det tidigare diskuterade behovet av riktiga whiskyprovarglas i all sin tydlighet. Medan Ingemar tyckte att 18-åringen var något ljusare än 12-åringen, hävdade både Christer och Staffan motsatsen. Bengt gick in som diplomatisk domare och konstaterade, att det inte fanns någon skillnad i färg. Doften var ganska lika; sälta, rök och kryddor i båda. Dessa ingredienser återfanns ganska självklart även i smaken. För 18-åringen var Ingemars association till den gamle och havet välfunnen. Trots sin intensitet upplevdes den som mjuk. Synpunkten att den yngre smakade lite mer medicin framkom. Lång eftersmak, speciellt hos den äldre. Sammanfattningsvis tyckte vi, att skillnaden här var lite mer påtaglig än vad den var hos Balvenie, även om de flesta av oss nog ändå tyckte att den var begränsad. Eftersom prisskillnaden inte var så stor (399 mot 519 kr), så kanske den var motiverad. Även dessa båda gillades i hög grad.

Sista paret ut. Inhopparen **Caol Ila** fick upp till bevis. Här var 12-åringen den klart ljusaste för kvällen, medan 18-åringen bedömdes som mittmellanljus. Rökigheten var tydlig i doften, och hos 18-åringen tyckte vi oss känna fler nyanser. Den rökiga och tjäriga smaken var något mjukare hos 18-åringen och följaktligen något vassare hos 12-åringen. Staffans kommentar att ”den sticker” om 12-åringen, motbevisades av att den stod kvar på bordet hela kvällen. Precis som för de tidigare paren tyckte vi att eftersmaken var längre hos den äldre. Slutsatsen från provningen av det här paret var nog ungefär som för Talisker. Båda mycket fina, men den äldre upplevdes som lite mjukare, med lite fler nyanser etc. Prisskillnaden, 344 respektive 499 kr, var kanske motiverad. Med risk att bli lite enformig i protokollet; även de här båda gillades i hög grad.

Sammanfattningsvis, som svar på provningens huvudfråga, ansåg vi att det var små skillnader mellan den äldre och den yngre whiskyn i de respektive paren. Samtidigt var vi oftast eniga om, att vi kunde finna lite mer komplexitet i den äldre whiskyn. Slutsatsen, att det närmast är en smakfråga huruvida det är värt pengarna att köpa en äldre whisky, kanske är lite väl lättfunnen. Men så tyckte vi nog trots allt ändå.

Det var dags att plita ner poäng på de provade sorterna. Vi hade nog generellt ganska svårt att sätta poäng; vi var tämligen överens om, att den här provningen smakmässigt låg på en mycket hög nivå. Efter alla de tidigare intrycken och med en ny omgång avsmakning, bestämde vi oss för följande poängsättning. Som vanligt, poäng på skalan 1 till 10.

	Balvenie		Talisker		Caol Ila	
	10 år	21 år	10 år	18 år	12 år	18 år
Göran	7	8	8	9	7	8
Bengt	8	6	7	8	5	7
Staffan	7	8	7	8	7	10
Christer	7	9	7	9	8	10
Ingemar	8	9	8	9	9	9
Summa p.	37	40	37	43	36	44
Medelp.	7,4	8,0	7,4	8,6	7,2	8,8

Som synes var kvällens poäng extremt höga, men så var det också fina sorter i provningen. Den kanske största överraskningen var, att Balvenies 10-åring var så fin.

En jämförelse med protokollet från en provningen för ett år sedan visar, att vi tycks vara tämligen enhetliga i våra bedömningar. Den gången fick Caol Ila 18-åring 8,8 poäng, dvs. på decimalen samma som vid kvällens provning. Taliskers 10-åring fick den gången 7,7, dvs. marginellt mer än idag. Ganska fantastiskt!